

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

122. An dispensationes possint revocari ad libitum? Et quid, si gratis
dispenset Pontifex, & non per modum contractus? Et docetur in duobus
casibus peccare mortaliter Pontificem, si dispensationem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

De Dispensatiōnib. Ref. CXII. 251

cifser inter ligatos impedimento cognationis legatis spirituatis, & publica honestatis. Et ideo Papa obis supra, sic ait: [Dico, non esse necessariò experimentum copulam habitam ante commissio- nem Papæ, vt dispensatio valida confeat. Mouetur: quia hic incestus non est impedimentum egens di- fensione de le, vt constat. Nec iure aliquo iube- tur copula exprimi, cum nullum extet ius scriptum: neque etsi ius introductum confutetudine, seu styllo Curiae, cum non semper exprimatur ex consilio viro- rum Doctorum secunda sententia, tametii aliquando hoc ex consilio Doctorum prima sententia. De- cide stylus Curiae, vt ait Rodriguez ex multis Iuris- pensis, non obligat extra Curiam, nisi confirmetur Decretum aliquo Papa, quod hic non est. Præterea, quando ex styllo Curiae exprimitur, non pertinet ad calum motiun in ordine ad dispensandum, vel non dispensandum in consanguinitate, vel affinitate, sed solum tanguam quid impellens ad conceden- dum dispensationem cum illis additamentis, que non adduntur pro dispensatione præcisè, sed in pœ- nam eius culpe explicita. Tandem Congregatio Car- dinalium, qui soleat in favorem contrariae adducere, sequuta est partem probabilem, & tutiorem, inquit Hartsedus non probabilitatem. Qui optimè addit, à fortiori verum hoc esse etiam de cognatis spirituati- lis: si enim non est exprimenda copula inter cognatos naturales, minus erit inter spirituales, inter quos non est tam arcta cognatio.] Haec Perez, qua secundum mentem supradictorum Doctorum dia- phile evo: nam stylus Curiae est in contrarium.

RESOL. CXXII.

*An dispensationes possint renocari ad libitum ?
Et quia, si gratis dispensari Ponit sex, & non per mon-
dam contrarium.
Et docetur in duabus casibus peccare mortaliter Pon-
it sex, si dispensationem renovaret.
Et adhuc non posse dispensationes in foro con-
scientia concessas renocari abque causa sufficienti ?
Explan. 8. ut. 1. Cf. 8.*

Respondeo primo, concessa dispensatione à Pontifice circa aliqua impedimenta matrimonij per modum contractus. Ut in remuneracionem meritorum ex sola gratitudine impellentium voluntatem Pontificis, vel concessa in compensacionem pecunia datam ab his, qui impedimentis laborant in Dataria Romana ad lumpus Pontificis sublevandos, tunc non posse Pontificem eam dispensationem reuocare licet abque causa aliquia sufficienti. Ita docuit Sanchez lib.8 de matrimonio, dñm.33, quod 1, & 1, vbi alios Doctores in huius veritatis confirmationem proferunt. Huius ratio est, quia quemadmodum priuatus homo tenetur ad scrutandum contractum à se celebratum, ita etiam Summus Pontifex tenetur ad conseruandam suam dispensationem, quam per modum contractus semel concessit, si tamen de facto Pontifex prædictam dispensationem reuocare, valida esset reuocatio, quia in rebus à iure Ecclesiastico dependenti bus liberam habet facultatem. In modo addimus, etiam gratis dispensem Pontificem, & non per modum contractus; si tamen ex aliqua causa ex his, quas super probauimus, dispensar, & res eodem modo se habeant, & causa dispensandi eodem modo perseueret, posse Pontificem validè reuocare dispensationem pro libito, & abque causa: propter rationem proximè allegaram. Peccata tamen ex eo, quod abuteretur potestate spirituali quod feceratum (quauis de magna in rebus agen-

dis prouidentia Summi Pontificis præsumendum
nunquam sit) communiter tantum erit veniale , po-
terit tamen in duobus euentibus esse lethale .

2. Primo, cum Pontifex sub peccato lethali tenu-
tur ad dispensandum propter bonum commune, vt
cum necessarium esset, Regem Hispanie contrahere
matrimonium cum Regina Gallie ad maiorem fidei
dilatationem, vel cum Pontifex eodem modo tenu-
tur dispensare propter virginitatem necessitatem alicuius
priuati hominis, vt cum quis existens in domo
sua consanguineæ ceterheret, se esse in grauissimo
periculo committendi peccatum luxuriae cum illa, &
non posset ab eius domo separari sine publico totius
populi scandalo.

3. Secundò respondetur eidem secunda difficultati, non posse dispensationes in foto conscientiae concessas a sacra Pœnitentiaria absque causa sufficienti reuocari, quia Pœnitentiaria tunc dispensat ex commissione Pontificis, & quæ commissio non conferatur collata ad talēm reuocationem præstandam, quia cederet in damnum spirituale animarum; ergo non potest talis dispensatio sine causa reuocari: cum causa verò sufficienti potest sacra Pœnitentiaria dispensationes a se concessas reuocare, licet id non possint præstare Ordinarij dispensantes ex commissione Pontificis, quia ei amplius, quam his concessa videtur potestas. Ei hac omnia doceretiam Martinus Perez de matrimonio, disp. 47. fel. 5. n. 10. & ali.

RESOL. CXXIII.

De causis, per quas Pontifex solet in matrimonii dispensare. Ex p. 8.ii.3. Ref. 93.

Respondeo, quod in genere loquendo, causa ad dispensandum legitimæ censentur extinctione magnæ litis, pax consanguineorum, quæ aliter, quam initio matrimonio non conciliabitur, evitatio scandali, quod alioquin metit timetur inter cognatos propter periculosam, & suspectam aliquorum conuerterationem, vel quod nisi mulier matrimonium, cum certo ineat, famæ iacturam sit passura, quæ causa cum valide rationabilis iudicentur, ut dispensetur quando matrimonium nondum fuit contratum, longe potiori iure censendæ sunt sufficietes, ut dispensetur, quando matrimonium bona fide contractum est cum impedimento dirimente, eò quod in tali circumstantia facilius debeat dispensari: quia communiter maiora damna metit possunt timeri, si hæc matrimonia dissoluuntur, quam si non incautus quæ nunquam sunt contracta, & præsumpta legitima.

2. Sufficiens etiam causa censeretur, si foemina propter defectum dotis non possit facile inuenire sibi aequalmen, & quidem in loco domicilij, quod colligi potest ex declaratio[n]e Cardinalium circa cap[itu]lo. Concil. Tridentin. citatum, quia nimis molestum esset foemina, si cogeretur nubere extra locum proprium, & à parentibus, & consanguineis separari, quod rufus moraliter est intelligendum; ita vt non desinat subesse hæc causa, licet omnino panei sint in eodem loco, quibus sine ampliori dote possint coniungi: cum non debeat libertatem matrimonij ita rettingi.

3. Est etiam causa sufficiens dispensandi splendor generis, & amplitudo, unde oriatur: quod, aliquis in suis patribus non possit facile sibi aqualem inuenire. Item si matrimonium inter aliquos sit necessarium ad conferuandam illustrem familiam in codem sanguine.

4. Sufficiens etiam causa censi debet excellen-
tia